

B-komplex

Aneb studentský časopis, který miluje naši planetu.

74. číslo

červen 2020

Obsah

Úvodník	1
Úspěchy	2
Doba koronavirová	3
Co se děje v USA?	7
Kritika	8
Jdi za štěstím	9
Nenápadná výročí	10
Jazykový koutek Jakuba Třešňáka	11
Albánie	12
Každý mluví, jak mu zobák narostl	13
Hlášky	14
Budoucnost	14
Poesie	15
Hustý placky	16
Karanténní skauting	16

Ehm, kuck kuck. . .

Prázdniny se blíží, pandemie je na ústupu, maturity jsou ukončeny a my vydáváme poslední letošní číslo B-komplexu. Věřím, že letos nebudu za až takového exota, pokud se přiznám, že plánuji své letní prázdniny na koleně, na poslední chvíli. Popravdě jsem měl prázdniny naplánovány docela hezky (ač jen rámcově) už docela dávno. Z epidemiologických důvodů jsem byl nakonec přiměn od několika akcí ustoupit a přeoperovat dvoutýdenní puťák v Pobaltí na dvoutýdenní akci na Slovensku. Redukce programu se letos týká leckoho. Ačkoli už nejsou nařízení ohledně cestování tak přísná, lézat, kde to jen jde, se prostě nedoporučuje, což vytváří příležitost užít si intenzivně české kotliny, než se zase necháme zlákat cizími kraji. Dlužno uznat, že přímý vlak do Chorvatska zní opravdu lákavě.

Nebudu to natahovat. Užijte si druhé čisté digitální číslo B-komplexu a na viděnou v příští vlně nebo někdy. . .

Adam Pospíšil

Redakce

Šéfredakce:

Veronika Hanušová

Redakce:

Matouš Záruba

Jakub Třešňák

Mirka Novotná

Marek Brousil

Natálie Potměšilová

Korektura:

Dana Nováková

Sazba:

Adam Izák Pospíšil

Dumitru Dutceac

Design titulní strany:

Josef Trojan

Veronika Hanušová (autorka obrázku)

Kontakt

Redakci můžete kontaktovat na e-mailu b-komplex@gybot.cz.

Ilustrátorčin (resp. šéfredaktorčin) článek o čtyřlístcích naleznete na straně osm.

Gratulujeme!

V provizorních podmínkách proběhla i některá kola školních soutěží. Studenti, kteří reprezentovali naši školu v Biologické a Chemické olympiádě, si vedli opravdu skvěle. Níže se o tom můžete sami přesvědčit!

Biologická olympiáda

Kategorie A

- Valérie Bušová vybojovala 2. místo v Praze a celkové 8. místo!
- Marek Brousil získal 3. místo v Praze a celkové 12. místo!
- Adéla Pelikánová obsadila 8. místo v Praze a celkové 45. místo!

Kategorie B

- Barbora Kociánová se umístila 5. v Praze na celkovém 19. místě!
- Jiroušek Matěj obsadil 17. místo v Praze a celkové 145. místo!

Chemická olympiáda

Kategorie A

- 7. místo v krajském kole obsadil Filip Gončar, 33. místo v národním kole.
- 13. místo získal František Krakl.

Kategorie B

- 1. Místo v Praze vybojovala Karolína Česneková!

Fyzikální olympiáda

Kategorie B

- 17. místo krajského kola obsadil Josef Trojan.

Kategorie C

- Na 11. místě se v kraji umístil Kryštof Marek Votava.
- Na 19. místě v témže kole Adéla Kraklová, 29. místo obsadil Filip Šebek, 30. místo pak Dumitru Dutceac.

Kategorie D

- Na 18. místě se v kraji umístila Anastázie Kubásková.
- 33. místo vybojovala Kateřina Pečová.

Moc gratulujeme!

P. S. Omlouvám se všem, kteří se nějaké soutěže v době karantény zúčastnili, a nejsou v tomto příspěvku zmíněni. Moje gratulace patří každému, kdo dosáhl nějakého svého cíle, ať už se jedná o velkou soutěž, nebo malé, soukromé vítězství. . .

Veronika Hanušová

Doba koronavirová

Z mého deníku v době koronaviru

Středa 11. 3.

Včera jsem si nenastavil budíka. Vzbudil jsem se v deset ráno a vylehával až do půl dvanácté. Pomalu jsem se rozkoukával v prvním dni nečekaných prázdnin. Dal si vydatnou snídani a šel koukat na seriály. Blaženost mnou prochvívala celý zbytek dne. Spát jdu pozdě, vždyť zítra opět nemusím jít do školy. Do postele uléhám až kolem půl druhé ranní.

Čtvrtek 12. 3.

Blaženost se změnila v euforii. Celý den polehávám, koukám na seriály nebo si čtu.

Sobota 14. 3.

Vůbec jsem se nevyspal, včera večer jsem viděl v televizi ve zprávách děsivou novinku o covidu-19 a celou noc mi to vrtalo v hlavě.

Pátek 20. 3.

V posledních dnech jsem si hodně zjišťoval informace o koronaviru. Je to strašné, globální pohroma je na prahu. Lidé budou vymírat v řádech milionů ne-li po miliardách. Rozhodl jsem se velmi rychle, 40 balíčků těstovin a 33 roliček toaletního papíru mi nestačí, zítra půjdu doplnit hmotné zásoby.

Neděle 22. 3.

S rouškou se to nepovedlo, jak jsem plánoval. Vůbec to není tak snadné, jak jsem si původně myslel. Mnohokrát se mi nepovedla. Na konci víkendu mám alespoň jednu použitelnou. Zítra konečně vyrazím do ulic.

Pondělí 23. 3.

Katastrofa, nikde nic nemají. Zorganizují další pokusy.

Pátek 27. 3.

Konečně mé zásoby těstovin a roliček toaletního papíru dosáhly třímístné cifry. Měl bych být v bezpečí. Jen doufám, že jsem ten

virus nechytil, prý už se dostal i do Čech.

Pondělí 30. 3.

Konečně jsem se odhodlal udělat něco do školy. Začal jsem tím, že jsem se podíval na školní mail. Téměř jsem se utopil v záplavě mailů. Jenom vyfiltrovat a roztrdit tu záplavu všech možných e-mailů, připomínek a upomínek mi trvalo hodinu a půl. Několik zadání už měla být dokonce odevzdána. S těmi začnu. Tedy až se podívám na pár epizod seriálu, abych se uklidnil.

Středa 8. 4.

Celý minulý týden jsem se snažil dohnat učivo. Zcela se mi to ještě nepovedlo, ale aspoň jsem už odevzdal vše, co mělo být. Čeká mě toho ještě spousta.

Čtvrtek 9. 3.

Cítím lehké škrábání v krku a občas zakašlu. Panikařím. Zmatečně si zjišťuji všechny příznaky koronaviru.

Pátek 10. 3.

Je to jisté, mám koronavirus. Je se mnou ámen. Topím se v depresích a z postele vylézám jen, abych sepsal pár omluvných e-mailů profesorům. Připravuji na sepsání závěti.

Pondělí 13. 4.

Jsem zachráněn, byla to jenom obyčejná chřipka, na kterou ročně umírá nespočet lidí, zatímco covid-19 nemá v Česku ani 10 obětí.

Úterý 14. 4.

V průběhu své nemoci jsem se opět dostal do ohromného skluzu. Nevím, co mám dělat. Každé *Tudum* značící příchoď mailu mě deprimuje. Myslím, že za chvíli z toho dostanu tik.

Matouš Záruba

Z mého deníku v době koronaviru

Úterý 10. 3.

Z večerních zpráv se dovídáme, že se ruší docházka do všech škol. Tedy i do té naší. S lehkou nadsázkou a netušíc na jak dlouho, furiantsky nabízím své nejbližší rodině, ať mi všechny děti klíďo píd' o dovezou. Učitelé mají přece dopoledne pravdu a odpoledne volno. Zároveň odkládám opravu slohových prací naneurčito. Soustředím slastný pohled na přihrádku v knihovně, kde se rozpíná asi metr knih určených na prázdninový režim.

Středa 11. 3.

Už dopoledne jsou svezeny dvě děti (vnoučata) – Filípek (5 a půl), Sofinka (8 a půl). Budou v nejlepších babičkoučitelských rukách, si myslí rodiče. Jahodové knedlíky a maso na mrkvi. Děti i já jsme nadšené. Večerka se čtením druhého dílu HP protáhla až na desátou večerní. No a co! Z prázdninových (zásadně nepovinných knih) vyhrává Cizinka (cca 1400 stran). Jupí! Usínám kolem jedné.

Čtvrtek 12. 3.

Pročítám instrukce ze školy a přemýšlím, jak budu studentům mailem zasílat úkoly. Brnkačka. Děti si poroučí lívance a svíčkovou. Vzpomínám na uhelné prázdniny, které jsme zažili my.

Neděle 15. 3.

Protože děti byly rodiči odvezeny domů už po obědě, zasedám k učebnímu plánu a rozmyšlím, jak adekvátně předat studentům informace o rozdělení českého realismu v druhé polovině 19. století. Zároveň se zamýšlím nad tím, zda podlehnout všeobecné panice a nakoupit nějaké zásoby nezbytných věcí do domácnosti – trvanlivé potraviny a toaletní papír. Nejsem ale člověk, který stahuje kalhoty, když brod je daleko, a tak jen přes mail objednáвам jakési roušky od jakési firmy. Jdu číst Cizinku.

Středa 18. 3.

Nikdo k nám nejezdí, protože prý nechce ohrozit rizikovou skupinu. Pch! Ze školy se dovídám, že si mám pro výuku zařídit nějaký týms. Co to je? Volám do školy a dostávám od

zástupkyně trpělivou půlhodinovou instruktáž a zároveň aplikaci Teams instaluji do svého počítače. Hned na to absolvuji první pedagogickou videoschůzi. Je to legrace. Jsme jako děti, schůze se protáhne do odpoledních hodin.

Pátek 20. 3.

Kamarádka nám dodává první roušky. Další dvě slibují, že nějaké pošlou, na koronu umírají první lidé i v Česku. Připravuji se na první distanční výuku. Asi to taková brnkačka nebude. Neumím si představit, jak budu probírat rozbory některých děl. V pondělí uvidím.

Pondělí 30. 3.

Videovýuka je divná. Většina studentů nemá zapnutou kameru, ale protože mě docela děsí vidět v pozadí procházet další členy rodiny, tak na tom netrvám. Všechno přednáším Matoušovi. Sice má v pozadí nastavené nějaké podivné zvíře, ale aspoň mám pocit, že poslouchá. Každopádně ostatní asi přece jen dávají pozor, protože kontrolní testy dopadají celkem dobře.

Středa 8. 4.

Protože zrovna neučím, mám tu vnoučata. S hrůzou zjišťuji, že neumím látku matematiky ze druhé třídy. Mají nějakého Hejného. Sofinka mi vysvětluje, o co v příkladech jde. Rovnou zavrhuji s ní dělat nějaké úkoly z botaniky a jsem šťastná, že angličtinu ještě zvládám a čeština nám oběma jde. Neumím si vůbec představit, jak tuto dobu zvládají kolegyně s malými dětmi.

Pondělí 13. 4.

Občas mám dojem, že kdybych mluvila do mikrovlnky, vyjde to nastejno. Vysvětlit studentům na básni *Za trochu lásky šel bych světa kraj* pocity Vrchlického, s kterými tuto bolestnou báseň psal, je nad mé síly. Chybí mi jejich reakce, jejich mimika, s kterou reagují na mé informace, cítím se bezmocně, už aby se mohlo do školy! Objednané roušky dosud nedošly.

Čtvrtek 16. 4.

Opravuji došlé slohovky na téma Doba koronavirová a já. Je to všechno hrozně zdlouhavé. Než uložím přílohu, opravím přes ko-

rekce, uložím a pošlu zpět studentovi, to vše 30x, zabere to dva večery. Chci zpět do školy. Chci do kabinetu, popovídat s kolegy, dojít si do restaurace na oběd, nechat se obsloužit, žít společenský život. Nikdo z mých známých neví

o nikom, kdo je nemocen či je v karanténě. V Cizince jsem teprve na straně 123 a objednané roušky ani po měsíci nedošly. Snad stihnou druhou vlnu.

Dana Nováková

Doba koronavirová a já

Oběd

Doma nás je pět plus jeden pes. Každý máme běžně plně nabitý program, proto mamka trvá alespoň na společných víkendových obědech. Je to trochu éterická bytost, a to zdůrazňuji jenom proto, že se před jídlem musíme držet za ruce a odříkat básničku jako díky Zemi, kterou se naučila nejmladší sestra ve školce. Prostě je to u nás velká událost. A tak když se všude mluvilo o tom, že budeme alespoň v karanténě mít více času na rodinu, u nás se začalo vyvářet.

No, a tak každý den škrábu brambory nebo hlídám čas, kdy vyndat těstoviny. Stal se ze mě expert na přílohy. Taťka dělá na IT oddělení, takže teď má spoustu online přednášek, mamka se v září přihlásila na výšku, na kterou strašně chtěla, a sestry chodí do první a sedmé třídy. To znamená, že pořád dokola vysvětluji odčítání nebo nepřímou úměrnost. S Anežkou se učím noty

a neexistuje jediná minuta ve dne, kdy by alespoň někdo neměl přednášku.

A to je pak trochu problém s tím obědem. Já jsem si jednu chvíli začala připadat jak v pořadu MasterChef, jenže po třicáté mě škrábání brambor začalo dost nebavit. Navíc atmosféru krásných nedělních obědů dotváří nejspíš to, že nejsou každý den, je čas se na ně připravit a všechny okolo nestresuje jejich příprava. No, ale mamka si stála za svým. A tak, protože vláda nestanovila celoplošnou pauzu na oběd, jsme poslouchali u oběda dokument o Mnichovu, a to si taťka nesmírně užil, protože už dlouho nemohl něco tak komentovat. Jenže po sestřině hodině matematiky už i maminka od nové tradice upustila a nechala nás nosit si do pokojíků plně talíře.

Tak máme nedělní oběd už jenom v neděli. A ani básnička se už neříká.

Thea Vostrá

Rozhovor

Magdalena Maradová je sedmnáctiletá studentka Gymnázia Botičská. Jako mnoho jiných studentů ji postihla doba koronavirová tím, že nesmí docházet do školy a musí se učit z pohodlí svého domova.

Vidíte na této situaci nějaké výhody?

Rozhodně ano, například nemusím vstávat v pět ráno, abych stihla autobus do Prahy. Také si myslím, že jednou z největších výhod je, že jsem právě ve druhém ročníku. Prváci se totiž stále trochu adaptují na nový systém. Třetíci musí dělat bočky a čtvrtáci letos maturují.

Naučila jste se za tyto dva měsíce něco

nového?

Jediná věc, která mě momentálně napadá, je, že jsem se naučila uháčkovat velrybu.

Našla jste si během karantény nové koníčky?

Ano, například teď každé ráno jezdíme s mým otcem na kole (alespoň se tedy snažíme, ale ne vždy to vyjde). Také jsem poslední dobou začala hodně péct a vařit. Zrovna včera jsem

udělala jablečný dort, který mě naučila moje babička.

Myslíte si, že se stiháte během domácího studia naučit tolik učiva, kolik byste se ho naučili během normálně docházky do školy?

To záleží asi hlavně na předmětu a vyučujícím. V některých předmětech bych dokonce řekla, že mi tento druh výuky vyhovuje více a že se předmět učí rychleji (například v ZSV).

Jaké předměty Vám dělají největší problém?

Rozhodně fyzika, matematika a IVT. Všechny tyto předměty jsou totiž založené na pocho-

pení, a ne na zapamatování. Také je pro mě mnohem těžší dávat na těchto hodinách pozor. Není jednoduché několik hodin denně zírat do počítače, a ještě si u toho udržet pozornost.

Těšíte se, až se vrátíte zpět do školních lavic?

To záleží hodně na tom, jestli budeme muset mít celou dobu na obličej roušky. Pokud ano, tak se do té školy ani moc netěším.

Magdalena Maradová

Zatímco bylo ve škole pusto a do Benátek se vraceli delfíni, na římse okna jednoho vysoko položeného kabinetu se uhnizďovalo ptactvo.

Co se děje v USA?

Vše začalo nevinně. Rok 2020 byl plný očekávání a naděje, že bude lepší než ten předchozí, to se však astrologové velmi zmýlili. Hned na začátku roku zastihla svět velká pohroma – covid-19. Dal se měsíc k měsíci a virus si to přiládoval i do Česka a nařídil zdejším obyvatelům domácí vězení. Když už se však situace pomalu uklidňovala – a to i ve více postižené Americe, navštívil nás další jezdec apokalypsy ve formě protestů za práva Afroameričanů v Americe.

Tyto často poklidné protesty začal policejný zásah, který zapříčinil smrt Afroameričana George Floyd – ale s tím už jste byli pravděpodobně obeznámeni. Tento muž nebyl žádný beránek, při zatýkání kladl odpor a zpětně pitva prokázala, že byl pod vlivem drog. Jediného, čeho se však tehdy dopustil, byl pokus o zaplacení padělanými bankovkami v obchodě.

Bohužel, nejen policie je již snad po celé dějiny USA rasově zaujatá, přestože, jak nedávné studie potvrdily, nic jako lidské rasy ve skutečnosti neexistuje. Rasismus však ano. Ku (ne)štěstí si tohoto faktu Američané (již po několikáté) všimli a začali protestovat nejen proti rasově zaujatým policistům. A jelikož vše probíhalo moc klidně, několik mladistvých, kteří si nemohli své problémy řešit schoolshootingem, začali „na protest“ po nocích rabovat, zapalovat obchody a ničit okolí, nezávisle na

rase vlastníka objektu (a tomu já říkám boj proti rasismu).

Takto se „protestovalo“ v ulicích mnoha větších amerických měst, lidé přispívali především rozbíjením výloh, krádeží značkového oblečení a posprejováním zdí. Naproti tomu v mnoha městech protesty byly klidné a požadovaly jen jedno – spravedlnost pro Floyda, vlastně pro afroamerickou komunitu USA obecně. Jaké bylo vyjádření prezidenta? Po odstranění poklidných protestujících už ne tak poklidnou bezpečnostní službou u „kostela prezidentů“ nahrál krátké video, kde se chvíli proměňoval kolem budovy, aby se poté na chvíli zastavil, zdvihl ruku s biblí, ukázal ji všem novinářům, kteří ho fascinovaně sledovali, a následně odešel ze scény. Na jeho oblíbené sociální platformě (Twitter) také nechal zveřejnit zprávu, kde hrozí vlastnictvím účinných zbraní i tajné služby.

Že by policie, na kterou jsou především protesty mířené, adekvátně reagovala, těžko říct. Některé složky na můj vkus celkem násilně protesty potlačují, jiní jsou na straně protestujících. Já osobně doufám, že se USA pod tíhou covidu-19 i protestů nezhroutí samy do sebe jako umírající hvězda. Eventuálně, pokud je zkáza nevyhnutelná, svými ostrými střepy nezasáhnou i okolní země. Karantény bylo pro tento rok až až.

Mirka Novotná

Americké nepokoje: KOVY – kritika

Myslím, že dnes už je asi málo lidí, kterým bych musela vysvětlovat, kdo je Kovy, alias Karel Kovář, český youtuber a influencer. V posledním videu se odvážně rozhodl rozebrat nepokoje v USA. Od potlačování poklidných protestů až po noční rabování, vyhrožování Donalda Trumpa násilným zasažením a spoustou dobrovolníků, kteří se snaží napravit škody po nočních vykrádáních obchodů.

Dobře zmínil, jak je každý z nás nějakým způsobem zaujatý, i rasově. Ve zkratce tam perfektně vysvětlil historii. V protestech je velký zmatek, není tam ten lídr, který by zpracoval myšlenku, to je pravda. Nezapomněl zmínit to, že jsou zabíjeni i policisté.

Ale k tomu bych asi více zdůraznila, že policisté v USA musejí na rozdíl například od těch českých prostě počítat s tím, že ten člověk, se kterým jednají, je ve větší pravděpodobnosti ozbrojený. Také tam bylo velké množství teroristických útoků. A proto tam každodenně nasazují své životy. Rozhodně je nemůžeme házet všechny do jednoho pytle a mně například přišlo zajímavé, že rasové složení afroamerických a bílých policistů je naprosto stejné jako v populaci (1).

Je 3x pravděpodobnější, že vás policie zastřelí, když jste Afroameričan, na druhou stranu více než dvakrát větší počet Afroameričanů zabije bělocha než běloch Afroameričana, navíc 88 % vražd Afroameričanů

spáchali Afroameričané (2). Je 4,5x větší pravděpodobnost, že drží nelegální zbraň (3). Je pravda, že je v USA spousta zabitých lidí policií, ale podle mě je to dáno prostě tím, že spousta lidí tam drží zbraň i nelegálně, celkově je to tam z hlediska bezpečnosti prostě drsnější a těžko to můžu soudit jako někdo, kdo tam nikdy nežil. Pro větší objektivnost mi tam chyběla nějaká taková čísla, která samozřejmě nijak neopravňují to, co se stalo Georgu Floydovi.

To, že Afroameričané páchají více kriminality, je ze statistik jasné, nejspíš to je kvůli tomu, že se dostatečně nefinancují školy v černošských čtvrtích. A to je tím, že v USA se školám dávají peníze podle toho, jak moc se v dané čtvrti vybírá na dani z nemovitosti a jaká je tam kriminalita (4). Takže horší čtvrti dostávají méně peněz a nemají šanci s tím něco udělat, což je určitě chyba systému. Jak Kovy řekl, systému, který se v USA nejspíš bude muset změnit.

Tento pořad je naprosto srozumitelný, je tam spousta věcí názorně ukázaných, zároveň je to podáno takovou zábavnější formou. Ostatní videa mi přišla většinou výborná, ale nejsem si jistá, jestli byl dobrý nápad takhle složité téma shrnout do krátkého videa. Protože určitě by se to dalo mnohem více rozpitvat.

Thea Vostrá

Jdi za štěstím... do přírody!

Bydlím na okraji Prahy. Za domem máme pole. A taky krásnou přírodu. Roste tu mnoho plevele, trávy i lučního jetele. Běhají tu zajáci a srnky, nad hlavami poletují poštolky. A vůbec, je to tu taková divočina. Spolu s lučním jetelem vyrůstá jeho společník – anebo možná konkurence – jetel plazivý.

Přestože mě obklopuje pestrá a rozmanitá příroda, v poslední době jsem věnovala pozornost především jetelu plazivému. Rozcvičovala jsem se venku na atletické závody, když jsem v trávě objevila čtyřlístek. Myslela jsem si, že je to pitomost, že mně se nic takového stát nemůže. Mám sestru – a z nás dvou měla vždy větší štěstí ona. Jako malá jsem s ní ani nechtěla chodit na žádné dětské tomboly, protože všechny výhry spolehlivě získala ona – anebo ostatní děti. Moje sestra je takový ten prototyp člověka, který vyhrává losy, při testu dostane variantu A, když je béčko těžší... a v trávě nachází čtyřlístky.

Čtyřlístek jsem okamžitě utrhla a pečlivě jsem si ho schovala do podprsenky. To jsem

však netušila, že vzápětí najdu ještě druhý, třetí, čtvrtý... Nakonec jsem jich donesla domů asi patnáct. Nemyslím si, že bych byla nějak zvlášť pověřčivá, ale někdy prostě člověk potřebuje jen nějakou tu jistotu, že to bude všechno dobrý. V mém případě to asi znamená ujišťovat se pořád. Od chvíle, kdy jsem našla svůj první čtyřlístek, uplynul už skoro měsíc a za tu dobu mám už docela solidní sbírku čtyřlístků. Nebyl jediný den, kdy bych žádný nenašla. Ze začátku jsem si je patřičně vystavila, anebo alespoň připnula magnetem na lednici. Teď už je dávám morčatům.

Svůj význam však mají stále. Moje čtyřlístky mě přiměly zamyslet se nad tím, jak vlastně příroda zařídí, že něco takového vyrostе. A proč se to děje.

Mnoho z nás dělí jetel na ten „růžový“ a „bílý“. Ve skutečnosti však existuje přibližně 300 druhů jetele, které jsou náchylné k mezidruhovým mutacím – a to se děje poměrně často.

Přestože se biologům zatím DNA čtyřlístku rozmotat nepodařilo, dílčí úspěchy si již připsali. Podařilo se jim například identifikovat genom společný pro třílísté rostliny. Tento genom bývá podle vědců v letních měsících potlačen, a větší šance na nalezení čtyř a více lístků proto existuje v teplejších měsících. Podle biologů je pravděpodobné, že „třílístá varianta“ je možnou adaptací rostliny na nedostatek tepla. Vzhledem k tomu, že v posledních letech jsou letní měsíce víc a víc teplejší, teoreticky roste čtyřlístků víc a víc.

Složitost genetického spletnce jetele dokládá i zápis v populární Guinnessově knize rekordů. Jistá Shigeo Obara, totiž v roce 2009 našla na louce u městečka Hanamaki City rostlinu s neuvěřitelnými 56 lístky na jednom výhonku.

Jestli je však štěstí přímo úměrné počtu lístků jetele, anebo roste exponenciálně, posuďte sami. Chodte do přírody. Dívejte se kolem sebe a ono to štěstí třeba přijde...

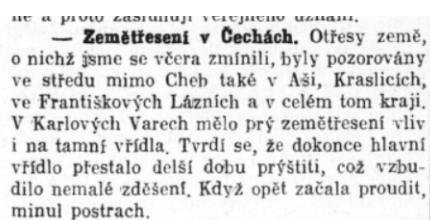
Veronika Hanušová

Nenápadná výročí

1908. 1985. 2014. 2018. Tyhle roky spolu moc nesouvisí, že? Není se čemu divit. Některé přírodní jevy si na matematickou pravidelnost zrovna nepotrpí a nejinak tomu je i v případě aktivní zemětřesné zóny na Chebsku.

Už Kosmova kronika nás informuje o zemětřesení z roku 998, jehož síla je dnes odhadována na 6,5 stupně Richterovy škály a které od té doby nemělo na našem území obdoby. Slabší otřesy však zejména Chebsko navštěvují dodnes, což je dáno tamní geologickou strukturou. Ta neumožňuje katastrofy známé z Itálie či Kalifornie, napětí zemské kůry se totiž zpravidla uvolňuje postupně v rámci tzv. zemětřesných rojů. Jde o sérii seismických jevů v horizontu dnů až týdnů, jež v českém prostředí mohou dosáhnout až 5 stupňů Richtera. A právě jich se týkají výše zmíněné letoptočky.

Roj z roku 1908 si už dnes nikdo nepamatuje, ale byl hojně skloňován tehdejšími periodiky. Probouzel lidi ze spánku, pohyboval předměty a na chatrnějších staveních se podepsal i prasklinami. Pozornost se ale zaměřila spíše na karlovarské prameny, jejichž režim se vlivem otřesů měnil a hrozil odlivem lázeňských hostů. I proto byla téhož roku v Chebu zřízena seismická stanice, jejíž význam ale událostmi 20. století upadl a byla demontována roku 1965.

— Zemětřesení v Čechách. Otřesy země, o nichž jsme se včera zmínili, byly pozorovány ve středu mimo Cheb také v Aši, Kraslicích, ve Františkových Lázních a v celém tom kraji. V Karlových Varech mělo prý zemětřesení vliv i na tamní vřídla. Tvrdí se, že dokonce hlavní vřídlo přestalo delší dobu prýštit, což vzbudilo nemalé zděšení. Když opět začala proudit, minul postrach.

Svědectví Plzeňských listů z 23. 10. 1908

Odkaz 80. let však dodnes zůstává živý jak v myslí spousty lidí, tak v podobě seismické sítě, jejíž základy byly položeny ve dnech nejsilnějších záchvěvů. 21. 12. 1985 v 11.16

otřáslo Chebskem zemětřesení o síle 4,6 stupně Richtera, které dolehlo hlavně na starší stavení, jimž popraskaly zdi a spadly tašky, nebo dokonce i komíny ze střechy. Obyvatelé se moc nevyspali ani v noci, kdy se země také chvěla a přes mrazivé počasí někteří raději přenocovali venku nebo odjeli mimo lokalitu.

Nejnovější zemětřesné roje již byly důkladně zaznamenány seismografy i bankami – květnový otřes z roku 2014 způsobil škody za zhruba 10 milionů Kč, zejména v podobě prasklin a popadaných omítek.

Zdá se to možná nepravděpodobné, ale Gybot má na tyto události hned dvě vazby, a to v osobách prof. Marešové a prof. Novákové, češtinářek původem ze západních Čech. První jmenovaná byla v inkriminované době přímo na místě a sdělila následující:

„Pamatuji si, že se otřásl nábytek a popraskaly zdi historické budovy naší školy, kterou po uzavření a vystěhování nakonec i zbořeli. V noci nás vzbudil druhý záchvěv, to když se s námi začala třást postel. V dalších dnech jsme se začali obávat, aby se k životu neprobudila i nedaleká Komorní hůrka. To se sice potvrdilo, ale naštěstí nehrozilo žádné nebezpečí.“

Paní profesorka Nováková připojila tato slova:

„Já jsem v té době již bydlela v Praze, ale měla jsem přesné informace od svých rodičů, kteří bydleli jen několik kilometrů od epicentra a jimž velmi významně popraskaly stěny historické chalupy z roku 1887. Na rozdíl od budovy gymnázia, jak zmínila pp. Marešová, statek zbořen nebyl.“

Až tedy někdy ucítíte slabé chvění – v Praze zejména ve vyšších patrech budov – je dost možné, že zemská kůra u Chebu se zrovna protahuje.

Jakub Třešňák, záhrobí, absolvent Gybotu

Jazykový koutek Jakuba Třešňáka

Gjuha shqipe e bukur

„Džúha šcipe e bukur“ aneb nádherná albánština, jedna z mých lásek. Kromě úžasné fonetiky se v tomto jazyce nachází tolik pro Čecha vtipných a zajímavých výrazů, že se o ně zkrátka musím podělit. Užijte si rozmanitosti a krásy všemi opuštěného dítěte indoevropských jazyků! Poznámka na úvod: není-li uvedeno jinak, výrazy se čtou – podobně jako v češtině – tak, jak se píšou.

Nápadný je hned název země a jejích obyvatel – „**Shqipëria**“ [Ščipería] a „**Shqiptarët**“ [Ščiptáret]. Že jste tyto pojmy nikdy neslyšeli? Není se čemu divit – tyto výrazy zná pouze sama albánština, v rámci jiných jazyků jde spíše o hanlivé výrazy nebo archaismy (to je i případ češtiny, která Škipetary znala). Původ označení lze zřejmě hledat ve slově „**shqipoj**“ [ščipoj], „mluvit srozumitelně“.

Kupříkladu „ne“ se v albánštině řekne „**jo**“ – a ještě se k tomu, podobně jako v Bulharsku, opačně kýve hlavou. Z příbuzenského soudku tu máme třeba výraz „**nëna**“, který označuje matku, ale může to být i babička. Otce označujeme slovem „**babi**“, sestra se řekne „**motra**“. V Albánii navíc neexistuje matčina a otcova strana rodiny, nýbrž matčín a otcův kmen = „**fis**“.

Když přejdeme do přírodní říše, tak „**peshk**“ je slovíčko pro rybu, „**qen**“ [čén] pro psa;

„peshkaqen“ je tedy logicky žralok. Okurku vyjádříme naprosto úžasným slovíčkem „**kast-ravec**“. Za povšimnutí pak stojí i český lidový název lilku „baklažán“, v albánštině se totiž řekne „**patllixhan**“ [patlidžan].

Albánci znají dva výrazy pro „zemřít“ – „**vdes**“ a „**ngordh**“. První je vyhrazen pro lidi, druhý pro zvířata, ovšem s jedinou výjimkou, a to jsou včely – pro ty použijeme lidské „vdes“. Sloveso „pít“ se navzdory jazykové vzdálenosti češtiny a albánštiny zase tolik neliší – jde o sloveso „**pi**“, které v některých tvarech připomíná rozkazovací způsob českého kolegy nebo náš národní nápoj. Podobně je na tom slovíčko „**zakonisht**“ s významem „obvykle“, což se podezřele blíží našemu zákonitě.

Je tu i několik zrádných frází. „**Unë ha bukë**.“ – v doslovném překladu to znamená „Jím chleba.“, přičemž pravým významem je „Mám hlad.“. Tuhle větičku řeknete i ve chvíli, kdy chleba ze srdce nesnášíte. Mnohem zákeřnější je ale „**Kam mall për ty?**“ – Chyběl jsem ti? Odvrácenou stranou tohoto idiomu je totiž „Chceš drogy?“, přičemž se míní zejména marihuana.

A na závěr to nejlepší – „**barna**“ je albánský výraz pro medicínu (ve smyslu léků), ale zároveň i trávu a. . . trávu.

Užívejte, jak jen můžete. Jen ne „barny“.

Jakub Třešňák, záhrobí, absolvent Gybotu

Albánie

Albánie je zemí hor, které protínají hluboká údolí. Najdete tu řadu divokých řek a překrásné kaňony vytvořené těmito řekami. Už klidné toky pak směřují do Jaderského a Jónského moře, která omývají třetinu hranic Albánie. Hlavním městem je Tirana ležící přibližně ve středu státu. Velká starobylá města se nacházejí hlavně při pobřeží. Bohatá historie se zde připomíná doslova na každém kroku – antická města, byzantské kostelíky, středověké zříceniny... Koneckonců do historie patří i méně působivé stavby z dob komunistického budování. Mezi nimi vynikají hlavně tisíce bunkrů rozesté po celém území státu.

Albánská republika je jen o něco větší než třetina České republiky. Sousedí s několika státy bývalé Jugoslávie a s Řeckem, ve všech okolních státech žijí početné menšiny Albánců. V porovnání s ostatními státy Evropy patří Albánie k těm nejchudším, více než polovina obyvatel se živí zemědělstvím.

Pokud se vydáte do hor, naleznete zde mnoho vesniček, kde to vypadá, jako by se v nich zastavil čas. Vesnice s městy v údolí

spojuje často jen prашná silnice a někdy ani to ne, lidé do města přijíždějí oslí dopravou po úzkých stezkách a nejistých provazových mostech. V Albánii najdeme také písčité pláže u moře, a proto je Albánie vzhledem k cenové dostupnosti čím dál více vyhledávaná turisty. Sama jsem měla možnost tuto zemi navštívit. Před třemi lety jsme s cílem strávit dovolenou u moře v zemi zalité sluncem zamířili do Albánie.

Byla to moc fajn zkušenost, akorát počasí nám zrovna dvakrát nepřálo. Ačkoli se průměrné letní teploty v Albánii pohybují mezi 25 až 28 °C, v době našeho pobytu jsme byli rádi za 15 °C na sluníčku. Marně jsme každý večer čekali na západ slunce, které bylo zastíněno mraky. Když se konečně poslední večer mraky rozestoupily a sluneční paprsky prostoupily skrze oblohu, napadlo nás, že bychom si přece jen měli na tu fotku se západem slunce sundat mikiny a bundy. Byl by to už příliš velký kýč... .

Veronika Hanušová

Každý mluví, jak mu zobák narostl...

Všichni víme, že Ostraváci mají „kratke zobaky“ a že v nedaleké vesnici jménem Brno nejspíš pojedeme „šalinou“. Jak na tom však je zbytek republiky? A kde u nás se vůbec nářečí vzala?

Od počátku historie naší země bylo osídlení obyvatelstva nerovnoměrné. Území bylo roztrženo na panství, která měla jen velmi omezené možnosti migrace a vzájemného společenského styku. Jazykové změny probíhaly postupně od 12. století, přičemž většina z nich se udála v kulturním a politickém centru, tedy v Praze a středních Čechách. Změny se z tohoto centra postupně šířily směrem k okrajům území, pravděpodobně nejdříve do velkých měst a obcí kolem hlavních obchodních cest a pak i dál na venkov.

Na území Čech bylo ovlivnění centrem silnější, a proto je nářeční rozrůzněnost v Čechách menší než na Moravě. Různé změny totiž neprošly do všech krajů Česka, takže hlavně v okrajových oblastech bývá zachován starší stav, takovým příkladem je třeba východní Morava.

Proč nám často připadá „moravština“ spisovnějši než čeština?

Norma spisovné češtiny byla založena na historickém stavu češtiny, ve kterém se ještě neprojevila řada pozdějších jazykových změn. A tento historický stav se některými

výraznými rysy (např. hláskovými podobami jako nový mlýn nebo cícha) shoduje se současnou podobou východomoravských nářečí, do kterých, jak už bylo zmíněno, nedorazily jazykové změny šířící se z centra – Prahy a středních Čech.

Když se později lidé začali volně stěhovat z venkova do měst, výrazné nářeční prvky se z běžné mluvy začaly vytrácet. Svoji roli sehrála i výuka českého jazyka ve školách, mnoho regionálních nářečí dnes už řadíme do obecné češtiny.

Propojenost a celková globalizace proniká i do vrstev slovní zásoby a mnohá nářečí postupně zanikají. Jak to s nimi bude dál, ukáže čas.

Připomeňme si, jak je ten náš jazyk český krásně bohatý a hezký...

- Na východní Moravě a ve Slezsku se určitě, jako všude jinde, najde nějaká ta zmrhalka, závitka, přespanka, dopušťalka... (jedná se o výraz pro svobodnou matku).
- Na Těšínsku si před spaním vyčistíte zomby... (výraz pro zuby).
- Na Hané si můžete velóchnót (vypít) nějakou tu skleničku vína, a ještě se k tomu na celé to naše Česko hezky ošćořovat (smát se).

Veronika Hanušová

Hlášky, tentokrát odjinud...

Podle toho, co se nám sešlo v redakci, to skoro vypadá tak, že kantoři říkali jen samé rozumné věci. S jednou autoškolou XY to však už tak slavné nebylo. Hlášky našich profesorů už znáte (přestože nás nikdy nepřestanou překvapovat), níže tedy najdete, rozumné „rady“ z autoškoly, konkrétně zdravotně. A to se přece může hodit!

- „Před jízdou do Chorvatska nejezte českou kuchyni.“
- „Po kafi spadnete do ještě větší depky.“
- „Co vypijete, to vyčůráte.“
- „Zažívací potíže můžou znamenat ztrátu zaměstnání.“
- „Když budete v autě hulit jak z fabriky, tak tam ten kyslík nebude a budete zase v jiným – teda divným – stavu.“
- „Pokud Vám dojde kyslík, dodýchal jste.“

Budoucnost

Je jen jedno místo, kde můžete cokoliv – cestovat časem, přežívat katastrofy, zázračně se uzdravovat, vyhnout se smrti i těm největším hrůzám – v příběhu. Filmovém, románovém, detektivním, dobrodružném, ale co kdyby to šlo i v tom životním? Dovedete si představit, že by vám dal osud do ruky tužku a pár papírů a vy měli možnost napsat příběh svého života?

Někteří lidé by se ihned začali natahovat pro tužku, neváhali by ani minutu a hned začali plánovat svůj život, ač již úplně či pouze z části. Vždyť by si mohli určit, kdy se co stane, s kým se co stane, nic by nebyla náhoda, o překvapení nemluvě. Jak by jen mohli být překvapení, když si to sami napsali! Nenařikali by, co se jim to zase stalo, nedivili by se, co jim to zase ten osud přichystal. Já tedy raději odkládám tužku a papír a se mnou jistě i mnoho dalších lidí. Raději bu-

- „Naše rodina chová psy dlouhá staletí.“
- „Negativně můžou reagovat pejsci i děti.“
- „Mě by nenapadlo zavřít dítě do auta, ale je fakt, že se to dělá a nic s tím neuděláme.“
- „Nevím, jak je to možný, ale stejně vždycky nakonec skončíme u mrkvi... teda vlastně u mrtvých!“
- „Nebojte, nikdo se v tom filmu fakt nepodřezal... Je to kečup.“ (Asi 5x řečeno během hodiny)
- „Některý lidi jsou radši v teplíčku a smrádku, než aby si to vokno otevřeli...“
- „Dnešní generace pořád sedí na zadku, takže když je bodne včela, mají pocit, že jim upadne hlava...“

dou dál chvíli šťastní, budou žasnout, nechají se překvapovat, ale i plakat a čekat, až bude lépe. Budou naplno prožívat okamžiky nečekaného štěstí, výbuchy emocí a přát si, aby tyto chvíle nikdy neskončily. A až se to stane, budou věřit v lepší budoucnost. Že někdy zajisté přijde, i když teď nemají jakoukoli ani malinkou naději. Právě chtějí znovu a znovu zažívat ten úžasný pocit nejistoty, překvapení a očekávání, co a kdy se stane, co bude nového. Těší se na to zvláštní chvění, které ohlašuje, že se v jejich životě děje něco neočekávaného, na co nejsou připravení.

A to je na tom životě právě přece to nejkrásnější, čelit své neznámé budoucnosti. Těšit se na to, co bude a čekat na další a další hrátky osudu...

Natálie Potměšilová

Schůzka probíhá

Slyšíte mě? Neslyšíme.
Slyšíte mě už? Nic neslyším.
Už slyšíte? Neslyšíme, mluv víc nahlas.
Teď – už? Ne, nic. Mluv víc.
Bouchnutí do stolu.
Ale já mluvím.
Hodina běží dál. Ač sedíme, jsme přestáli.
Hodina je jako bál – a host čeká v předsálí.
Mikrofon zapínám, však zlá je má předtucha.
Microsoft proklínám – technická porucha.
Ohodnoťte kvalitu hovoru...

mrtvolý

prázdné, po obloze
plují; mrtvé obrazy
trhají tu věčnou hmotu
rychlost světla zatají
za hvězdného foxtrotu
samé lži a klamy tkají
Vítej
skřípou provazy
provazy, provazy
kolem nás stahují
vesmírné zákony
vyhladí, zahubí
vše co kdy cítilo
bolest i žár
život či neživot
na tom již nesejde
dříve či později...
nebrečte.

Veronika Hanušová

A0620-00

Daleko v
žil medvídek
to vačnatec a
Však není radno medvídku **brát potravu, listí**
a kůru eukalyptů, tedy ne že by pak **dostal astma, spíše**
než rýmu chytne absták. Jak u těžkého **opilce, agresí mírní**
silná opice. Pak ať se strachy chvějí **všichni pytláci,**
nechcete, aby koala si z vás udělal sloup **škrabací, i**
když není zrovna kočka, škrábe, když mu **zrudnou očka.**
Kdepak je matr ůš? **Už to není k** ůala kámoš. **Mění se,**
krvelačná potvora, nedostatek listí hněv si **přivolá.**
Líp, když utečete **pryč, až** našťvaná koala **spadne**
ze stromu - **vzteklý** chlupatý míč, a **vůkol**
spustí pohromu. **I** když krk tvůj není
eukalyptu list - koala žvýkne, až krev
stříkne, marně pomoc žádá překouslé
trachei vzduchu svist. Tělo leží na
zemi vprostřed lesa a křik našťvané
koaly vůkol se nesa hlásá ať
každý pozor si dá, když
koala našťvaná bez
eukalyptu lká.

Marek Brousil

Hustý placky

„Tak to je teda hustý!“ slýchávám od lidí, kteří u nás doma projdou předsíní. Na stěnách nám visí 441 turistických známek. Tyto dřevěné špalíčky se u nás v rodině sbírají, co si pamatují. Dovolena se vždy plánovala tak, aby na ní bylo možné alespoň nějakou tu placku získat. Podmínka byla jediná – místo, odkud známka pochází, musel někdo z rodiny skutečně navštívit.

Jako puntičkáři nenecháváme nic náhodu a všechny známky máme hezky zaznamenané ve své vlastní databázi. Snadno tak máme přehled o tom, která místa je ještě potřeba navštívit a kde to naopak máme prochozené křížem krážem.

Vzhledem k tomu, že je v České republice v současné době dostupných přes 2000 turistických známek z různých míst, myslím, že naši rodinu čeká ještě mnoho práce, abychom dosáhli uspokojivého výsledku. Často podnikáme i výlety do okolních států, které turistické známky také vyrábějí, jako je třeba Slovensko nebo Německo. Z největší dálky

Jak to dělali skauti?

Funkční alternativu své činnosti během koronavirové pandemie nehledaly jenom školy a sedává zaměstnání. V provozu se snažily zůstat rovněž všelijaké vzdělávací a výchovné instituce jako kroužky, základní umělecké školy nebo skauti. Činnost Junáka – českého skauta byla pozastavena 10. března 2020, a toto pozastavení trvalo do 11. května. Stalo se sice krátkodobě populárním nazývat toto omezení žertem jako „čtvrtý zákaz skautingu“, skutečnost se však totalitním zákazům z let 1940, 1950 a 1970 vůbec nepodobala: Oddíly teď sice měly zakázán fyzický kontakt, mohly se však scházet online a „skautovat“ i v karanténních podmínkách.

Konkrétní podoba online činnosti se pak lišila středisko od střediska a oddíl od oddílu. Naši skauti se jednou týdně scházeli po 5–7členných družinách ve videohovorech, jednou během celého období proběhl videohovor

k nám na zeď přicestovala asi známka ze slovenského Štúrova. Na každé turistické známce je vypálený obrázek, který symbolizuje určitý turistický cíl, zároveň je na každé známce uvedeno identifikační číslo a rok vydání.

Bohužel se čas od času nějaký ten turistický cíl zruší, a tak jsou některé známky, které vlastníme, již neplatné. Nových turistických cílů přibývá a turistických známek je víc a víc. Bohužel – podruhé – také čím dál víc a víc stojí. Ještě před dvaceti lety jste za jeden kus zaplatili 15 Kč, dnes už je to jednou tolik.

Pokud se však stanete náruživými sběrači a založíte si vlastní databázi turistických známek, sdružení sídlící v Rýmařově vás náležitě ocení bonusovými body, a to se přece jen vyplatí. Všichni chceme body „navíc“.

A co je nejlepší... Jako rodina máme kupu hezkých vzpomínek. Každá turistická známka má svůj příběh, a když si ji prohlédnu blíž, vzpomenu si, jestli zrovna lilo jako z konve či jakou příchut' měla točená zmrzlina.

Veronika Hanušová

celého oddílu a průběžně měli možnost plnit různé výzvy. Vyskytly se ale například i oddíly, které se scházely v Minecraftu nebo oddíly, které natáčely v domácích podmínkách různá videa, jež pak jejich skauti dávali online do kupy. Aktivní byli leckde i roveři a skautští činovníci, kteří v rámci dobrovolnické pomoci například rozdávali dezinfekci nebo se starali o bezdomovce.

Celkově na mě působil karanténní skauting poněkud línou atmosférou a ztrátou vůle (zvláště dětských členů). V rámci možností si ale nemůžeme moc věcí vyčítat a je dobře, že jsme na celou věc nerezignovali. Kontaktní schůzky se už zase rozjíždějí a tábory se budou konat za zvýšených hygienických požadavků. Nakonec jsme se i my, vedoucí, během krize něco naučili: Zjistili jsme například, že rada přes Skype skýtá spoustu výhod.

Adam Pospíšil

V květnu 2020 byla vyhlášena soutěž o obrázek na zadní stranu trička, které se vedení školy ve spolupráci s výborem rodičů rozhodlo věnovat všem studentům jako památku na tuto (snad výjimečnou) dobu, tedy období koronavirové karantény. Ze všech došlých návrhů byli vybráni tři finalisté a učitelé i studenti pak měli možnost svým hlasem ovlivnit výsledek. Tady vám je představujeme.

